

Rewitalizacja zabytkowego parku z zagospodarowaniem miejsca rekreacji w miejscowości Stanowiska

Tytuł opracowania: **Rewitalizacja zabytkowego parku z zagospodarowaniem miejsca rekreacji w miejscowości Stanowiska**

Adres inwestycji: dz. nr ewid. 678/3 obręb Stanowiska

Inwestor: Gmina Kluczewsko
ul. Spółdzielcza 12
29-120 Kluczewsko

Jednostka projektowa: EDEN Projektowanie Urządzanie Terenów Zielonych
ul. Wiślana 17
97-300 Piotrów Trybunalski

Autor opracowania: inż. arch. kraj. Agata Rozwadowska – Szławska

mag inż. Maciej Nowakowski
uprawnienia numer BP.IV.10220/25 i 83/78

Data: grudzień 2014

Spis treści:

I. Część opisowa

1.	Przedmiot i zakres opracowania	str. 3
2.	Podstawa opracowania	str. 3
3.	Lokalizacja inwestycji	str. 3
4.	Stan istniejący	str. 3
4.1.	Ochrona konserwatorska	str. 3
4.2.	Uwarunkowania historyczne	str. 3
4.3.	Kompozycja parku	str. 4
4.4.	Obiekty architektoniczne	str. 4
4.5.	Szata roślinna	str. 5
5.	Stan projektowany	str. 5
5.1.	Bilans powierzchni	str. 5
5.2.	Utwardzenia	str. 6
5.3.	Szata roślinna	str. 6
5.4.	Plac zabaw	str. 7
5.5.	Mała architektura	str. 7
6.	Oświadczenie projektanta	str. 8
7.	Uprawnienia	
8.	Karty techniczne urządzeń	

II. Część rysunkowa

1. Analiza kompozycji i powiązań przestrzennych
2. Projekt zagospodarowania terenu
3. Projekt wykonawczy
4. Plac zabaw
5. Przekroje konstrukcyjne nawierzchni
6. Przekrój konstrukcyjny pomostu

I. Część opisowa

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiot i zakres opracowania obejmuje rewitalizację zabytkowego parku w zakresie:

- uczytelnienia pierwotnej kompozycji przestrzennej parku
- przeprowadzenie gospodarki drzewostanem (zeszyt inwentaryzacja dendrologiczna)
- adaptację parku na miejsce rekreacji

2. Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest:

- Zlecenie inwestora
- Mapa do celów projektowych
- Ewidencja parku z roku 1981, zespół autorski: mgr Zofia Hilerska, inż. Zofia Kotnowska, inż. Ludwik Smoczkiwicz
- Ewidencja parku z roku 1967, autor opracowania: doc. dr hab. arch. Janusz Bogdanowski
- Inwentaryzacja – wizja lokalna

3. Lokalizacja inwestycji

dz. nr ewid. 678/3 obręb Stanowiska

4. Stan istniejący

Powierzchnia zakresu opracowania: 2.70 ha, w tym układ wodny ponad 0,8 ha.

Obiekt zlokalizowany w miejscowości Stanowiska, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej od strony północnej, z wyraźnym powiązaniem widokowym z bryłą kościoła. Od strony południowej teren otaczają tereny otwarte oraz od wschodu zabudowania produkcji rolnej wielkoprzemysłowej, częściowo zlokalizowana na terenie historycznie przynależącego do parku.

Obecnie na wyspie, na wyodrębnionej pod względem administracyjnym działce 678/2, zlokalizowany jest budynek, kiedyś szkoła, obecnie pełniący funkcję budynku wielorodzinnego.

Fot. 1 widok na staw i aleję grabową, fot. autor

Fot. 2 Widok z południowej skarpy stawu na kościół, fot. autor

4.1. Ochrona konserwatorska

Obszar opracowania wpisany jest do Rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego pod numerem A.919, park dworski, nr rej.: 318 (p.) z 31.08.1983 i z 19.09.1995

4.2. Uwarunkowania historyczne

W 1540 r. Stanowiska były własnością Mikołaja Szczukockiego. Według *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, wyd. w Warszawie w końcu XIX w., miejscowość Stanowiska stanowiła wieś i folwark, posiadała kościół i szkołę podstawową. W 1887 r. istniał także folwark o nazwie Koprusza. Według *Skorowidzu miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej* Stanowiska składają się z folwarku i wsi.¹

¹ <http://pl.wikipedia.org/>

Drewniany dwór wzniesiony prawdopodobnie w końcu XVIII wieku przez Jakuba Czaplickiego.² Dwór, już nieistniejący, wraz z parkiem dworskim należał do rodziny Czaplickich. h. Lubicz; Eugenia Benedykta Czaplicka, córka Karola, urodzona 19 marca 1888 r. w Łapczynej Woli, wyszła za Jana Ireneusza Laskowskiego. Z małżeństwa Eugenii i Ireneusza narodziło się troje dzieci: Michał Kacper Marian (1913), Anna Maria (1916) i Karol Ryszard (1924). W styczniu 1945 państwo Laskowscy zostali zmuszeni do opuszczenia domu i folwarku. Eugenia Benedykta z Czaplickich Laskowska zmarła 3 V 1973 roku; pochowana w Poznaniu

4.3. Kompozycja parku

Kompozycja barkowa

Centralną część parku stanowiła wyspa, otoczona fosą. Taras środkowy, przy południowej granicy którego zlokalizowany był drewniany dwór, stanowi najstarszą część parku, i jest reliktem barkowej kompozycji. Południowa część parku stanowiła ogród właściwy z obszernym parterem w postaci trawnika i sadem, ujętych aleją grabową (wiek najstarszych drzew w alei oszacowano na blisko 200 lat³) nad stawem i kopcami, jeden z kopców obecnie stanowi wyspę – wg ewidencji parku z 1967 roku prof. Bogdanowski połączony był groblą nad stawem.

Kompozycja w stylu swobodnym

Park został przebudowany w stylu swobodnym, o czym świadczy rozbudowany układ wodny i układ zadrzewień, między innymi wzmianki o płaczącym jesionie na kopcu – obecnie wyspie.

Okres międzywojenny

Nasadzenie, w tym wiązków (wiek oszacowano na około 80 lat⁴) na wyspie oraz zachowane drzewa owocowe na polanie świadczą o przebudowie parku w okresie międzywojennym.

Na podstawie analizy materiałów kartograficznych, ewidencji parku oraz uproszczonej analizy dendrochronologicznej wyznaczono osie kompozycji:

- główną - łączącą kościół Parafia pw. św. Jakuba z lokalizacją dawnego dworu na wyspie
- oś alei grabowej wzdłuż stawu
- oś łączącą kopce widokowe

Analizę kompozycji i powiązań przestrzennych pokazano na rys. I.

4.4. Obiekty architektoniczne

Na działce nr ewid. 678/2 zlokalizowany jest budynek pełniący obecnie funkcję budynku wielorodzinnego oraz zabudowania gospodarcze w złym stanie technicznym.

Przy wjeździe na wyspę od strony północnej zlokalizowana jest kapliczka.

Fot. 3 Budynek dawnej szkoły, widok od strony północnego wjazdu, fot. autor

Fot. 4 Kapliczka, fot. autor

² Ewidencja parku z roku 1967, autor opracowania: doc. dr hab. arch. Janusz Bogdanowski

³ Wiek drzew oszacowano na podstawie tabeli wiekowej opracowanej przez prof. Longina Majdeckiego

⁴ j.w

4.5. Szata roślinna

Na terenie parku wyróżniono wartościowy drzewostan, wiek najstarszych drzew szacuje się na około 200 lat. Szczególnie cenne pod względem konserwatorskim są aleja grabowa nad stawem, szpaler grabowy wzdłuż południowej granicy. Na wyspie rosną również okazałe kasztanowce, dwa z nich objęto ochroną jako pomniki przyrody.

Nad kanałami wokół wyspy zainwentaryzowano formacje olszy. W parku występują ponadto klony, jesiony, lipy oraz wiązy.

Obecnie zabytkowy drzewostan ulega silnej degradacji ze względu na działanie bobrów, drzewa w parku są częściowo zabezpieczone siatką. Zauważono również liczne uszkodzenia drzew na skutek nieprawidłowej pielęgnacji w przeszłości.

W poszyciu parku wyróżniono: *Alchemilla mollis*, *Hepatica nobilis*, *lysimachia nummularia*, *Geranium sp.*, *Lamium sp.*, *Urtica dioica*, *Fragaria vesca*, *Heledonium majus*, *Viola odorata*, *Veronica chamaedrys*, *Ranunculus sp.*

Fot. 5 Aleja grabowa, fot. autor

Fot. 6 Polana z pozostałością sadu, fot. autor

5. Stan projektowany

Projektowana kompozycja parku ma na celu uczynienie kompozycji pierwotnego założenia, z wprowadzeniem w południowej części parku miejsca rekreacji z regularnym układem zadrzewień jabłoni, oraz pomostów nad wodą i obszernej polany we wschodniej części parku.

5.1. Bilans powierzchni

całkowita powierzchnia terenu opracowania: 2,77 ha, w tym

układ wodny	8 144 m ²
nawierzchnie utwardzone	1 633 m ²
plac zabaw	756 m ²
zieleń parkowa	17 167 m ²

5.2. Ukształtowanie terenu

Z uwagi obniżenie terenu polany względem alei i terenów sąsiednich należy podnieść jej poziom o około 20 cm. Obecnie polana ma charakter łąki okresowo wilgotnej i podmokłej, o czym świadczy występowanie gatunków typowych dla tej formacji z rodzaju *lysimachia*, *Ranunculus*, *Geranium*.

Celem umożliwienia ponownego odtworzenia się runa parkowego po robotach ziemnych należy w pierwszej kolejności starannie zebrać wierzchnią warstwę wegetacyjną o grubości około 15 cm, podnieść poziom gruntu poprzez wbudowanie humusu i rozplantować ponownie zebraną wcześniej warstwę wegetacyjną.

Celem uczynienia osi kompozycji, należy poprawić ukształtowanie kopcy.

5.3. Utwardzenia

Zaprojektowano ciągi komunikacyjne o nawierzchni glinkowo-żwirowej (warstwy konstrukcyjne podano w części rysunkowej – rysunek nr 5) w obrzeżu typu ekobord o wys. 78mm, przy czym nawierzchnię pieszo jezdnią przy wjeździe z drogi publicznej należy wykończyć krawężnikiem drogowym wtopionym, oraz plac przy wjeździe z kratki trawnikowej w obrzeżu betonowym.

Na placu zabaw zaprojektowano nawierzchnie bezpieczną – amortyzującą, piasek.

5.4. Szata roślinna

Dobór gatunków:

Lp.	Nazwa	rozstawa	parametr wielkości	ilość sztuk	uwagi
drzewa liściaste					
1.	<i>Carpinus betulus</i> grab pospolity	w szpalerze co 2.5m	ob. 10-12 cm	20	drzewa do przesadzenia – samosiewy, sukcesja szpaleru południowego
2.	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula' jesion wyniosły	-	ob. 10-12 cm	1	-
3.	<i>Malus sp.</i> 'Ola' jabłoni	-	wys. 180-200 cm	22	
4.	<i>Tilia cordata</i> lipa drobnolistna	-	ob. 8 - 10 cm	2	-
krzewy iglaste					
5.	<i>Taxus baccata</i> cis pospolity	-	wys. 60 cm C5	9	-
krzewy liściaste					
6.	<i>Buxus semperviens</i> bukszpan wieczniezielony	12 szt/m ²	wys. 25 cm	274	-
7.	<i>Euonymus europaeus</i> trzmielina pospolita	-	wys. 60 cm	3	-
8.	<i>Hedera helix</i> bluszcz pospolity	-	min. 3-5 pędów C3	30	-
9.	<i>Symphoricarpos</i> <i>xchenaultii</i> 'Hancock' śnieguliczka Chenaulta	-	wys. 40 cm	6	-
byliny					
10.	<i>Alchemilla mollis</i> przywrotnik miękki	8 szt/m ²	P11	722	-
11.	<i>Hepatica nobilis</i> przyłuszczka pospolita	12 szt/m ²	P11	528	-

5.5. Plac zabaw

Plac zabaw podzielono na dwie strefy:

- dzieci 1-8 lat
- dzieci 3-12 lat

Rozplanowanie urządzeń placu zabaw podano na rysunku nr 4, karty techniczne urządzeń stanowią załącznik do niniejszego opracowania. Podano przykładowe urządzenia o wymaganych parametrach, dopuszcza się zastosowanie urządzeń równoważnych pod względem funkcjonalnym i estetycznym, z zastrzeżeniem urządzeń o rozbudowanej formie przestrzennej, które mogą zanadto ingerować w zabytkowe otoczenie.

Wszystkie urządzenia należy zamontować zgodnie z zaleceniami producenta dla zachowania parametrów bezpieczeństwa.

Nawierzchnią amortyzującą na placu zabaw będzie piasek, grubości warstwy 30 cm. Normy z grupy PN-EN 1176 odnoszące się do wyposażenia publicznych placów zabaw oraz określające wymogi dla bezpiecznej nawierzchni na placach zabaw. Wymagania dotyczące piasku stosowanego jako nawierzchnia amortyzująca zawarte są w normie PN-EN 1176. Frakcje (wielkość ziarna) powinna zawierać się w przedziale 0,2 do 2 mm. Grubość warstwy zależna jest od wysokości upadku (WSU) z urządzenia i wynosi minimum 20 cm dla urządzeń o $WSU > 2m$. Należy pamiętać, że przy wykonywaniu nawierzchni sypkiej należy ułożyć ją o 10 cm grubszą od wartości minimalnej, aby uwzględnić przemieszczanie i ubytki piasku w trakcie użytkowania. Piasek nie musi być przykrywany na okres zimowy oraz nie wymaga żadnych środków zabezpieczających. Należy pamiętać o systematycznym oczyszczaniu nawierzchni np. z gałęzi. Zalecenia GIS w zakresie częstości wymiany piasku nie obejmują nawierzchni amortyzującej, zatem wymiana powinna być wykonana wyłącznie w przypadku występowania zagrożenia sanitarnego.

Plac zabaw ze względów bezpieczeństwa będzie ogrodzony.

5.6. Mała architektura

pomosty drewniane

- pomost łączący aleję grabową z wyspą i okalający dawny kopiec, o konstrukcji drewnianej – konstrukcję podano w części rysunkowej (rysunek nr 6)
- mały pomost – punkt widokowy (rysunek nr 6)
-

wyposażenie:

- głaz pamiątkowy, zlokalizowany na zamknięciu osi kompozycji, na tle szpaleru grabowego; kamień wys. min. 1,2m, w jasnym kolorze
- tabliczka edukacyjna, dotycząca historii parku i miejscowości Stanowiska, zlokalizowana na wyspie na głównej osi założenia na miejscu dawnego dworu;
- solarne lampy parkowe dwuramienne
- ławki bez oparcia w alei wjazdowej, z widokiem na plac zabaw lub staw
- ławki z oparciem na wyspie i przy placu zabaw
- kosze na śmieci
- stojak rowerowy – lokalizacja do uzgodnienia z Zamawiającym

Karty techniczne elementów wyposażenia stanowią załącznik do niniejszego opracowania. Podano przykładowe elementy wyposażenia o wymaganych parametrach, dopuszcza się zastosowanie produktów równoważnych pod względem funkcjonalnym i estetycznym.

